

Nuurten Oaasto

Minkä nuorena oppi, sen vanhana taitaa

VIINIRYPÄLEEN MUSTA TERTTU

Kirj. Klaudio Parkkonen.
(Jatkoa)

Oli kevät jälleen. Hiljainen kostea tuuli heilutti telian seinä. Pitkät rivit telttoja muodosti soman näön ulkoapäin. Vaan sisältä ei sulkaakaan näkö tarjonnut mitään kaunista. Sillä nämä teltat olivat taistelunkestän säiläveltoja. Me emme jouda pysähtymään katselemaan niiden kaikkien sisustaa ja asuja. Mutta pysähtykäämme tuon korkeamman ja valkoisemman näyttävän telian luo. Siellä on vain vuode jossa nukkuu sairas kasvoista ristilin sidottuna. Emme voi tuntea häntä. Pöytä, jolla on pyyheliina, lusikka ja muutamia pulloja, laatikko nurkassa istuimen siainen. Sillä kaikki. Lattiaa ei ollut, ainoastaan muutamia lautoja heitetty virtaavaan lähtöön yli joka näkyi tulevan ylenteiltä ja virtasi hirsveästi löyhkäävänä palkottain leveämpänä, paikottain kapeampana juovana poikki telian toisten telttojen alle.

Aurinko alkoi jo lämmittää ja lähtöön ympärillä hääräili kärpäset hurrien ilmassa ja sitten rientään sairaan luo istuutuen hänen kasvojensa paljalle paikalle. Sairas heitelti päästään heikosti valitellen ja kärpäset riensivät hottamaan jalkojaan sillä leijussa. Joka virtasi ylenteiltä. Talvela siellä oli satoja kuolleita sotilaita, heidän verensä oli hyytynyt lumessa ja nyt se myrkyttävänä nesteenä sulaneen lumen kanssa virtasi alas. Kuka ties eikö siellä ole vielä nykyin joitakin ruumiin osia mätänemässä ja kun aurinko tekee tehtävänsä virtaavat ne veden mukana hienona massana alas. Ei voi ainoastaan sopivaa paikkaa sairaalalekkaan ja puhdistamaan ja tekemään perinpohtaisia muutoksia on mahdoton, sillä eihän tiedä vaikka jo huomenna tulisi lähtö lästä, niin olisi se sitä parempi mitä myrkyllisempään ilmastoon vihollinen täytyisi joutua.

Tuossa makaava sairas on Wladimir. Hän on sotilasten vankina nyt. Yhhoitajatar sairaalassa on miehtynyt nuoreen sotavankiin ja kohtanut kaikkensa voidakseen olla hyödyksi sairaalle ja voidakseen heventää hänen tuskiaan. Wladimir makaa niin rauhallista, niin herpaisevaa unta, vaan kuitenkin herää usein, avaa vasemman silmänsä joka on vapaa siteistä, katselee ympärilleen uteliaana ja taas nukkuu. Hän kuulee ulko-asteleita, lasin kilinää, lintujen viserrystä ja uni sekaantuu todellisuuhtein. Lauhuva linto on olevinaan aivan hänen vuoteensa reunalla. O, kuinka se on kaunis, niin virkku! Hän tahtoo tavoittaa sitä vaan vasen käsi ei nouse... Ofkea tuntuu keveämmältä... mitää? Ja hän valpuu taas uneen. Niin herpaisevaa unta... Ja kuitenkin hän kuulee ja näkee kaikki. Oviaukosta astuu tai pikemminkin leijaa valkoisen puvun verhoama enkeli. Mutta hän kuulee asteleita sentään. Heilauttaa päätään vakuutteeksi ettei tämä ole unta. Ja enkeli näyttää nyt naiselta. Vahva rakenteinen ylevä ryhdiltään... vaalea päähine päässä, siinä punainen risti ja... uni voittoa jälleen sairaan...

Täytelliset huulet puhuvat jotain hänen korvaansa. Ne ova niin lähellä häntä. Hän tuntee lämpöä ja niiden satunnaisen kosketuksen. Samanlainen tapainen tultine väre puistuttaa ruumiista ja sitten kaikki rupeaa kiehumään. Päässä, jaloissa, seljässäkin. Vaan vasen käsi on rauhallinen — — — Hän ponnah- taa pystyyn ja sydän lyö niin rajusti

nin äänekästä ja... onko se sydän nyt tuolla pääläella...? Yhhoitajatar kuiskii puolläänneen painaan lujasti vuodetta vasten sarrasta.

"Herra jumala!... onko tämä vieläkin varhaisa? Milloinkas sitten, milloin tulee se aika, että saan puhua kaikki. Voi minä olen kärsinyt jo kauvan. Olen odottanut jo kaksi pitkää kuukautta. Te ette saa hermostua. Teidän täytyy olla tyyni. Teidän täytyy kuunnella minua. Kuuletteko. Minä en jaksa enään olla vaiti!"

Ja täynnä intoa ja uskoa ja osaksi sairaaloista kuumetta hän alkoi puhumaan. "Silloin kun teidät tuotiin tänne olitte te niin kurjassa tilassa, ettei ehjää vaatokappaleitakaan ollut päälänne. Olitte loukkaantunut pahoin. Sinä päivänä meillä oli hirveän kilre. Olin valvonut edellisen yön, päivän ja halusin valvoa vielä tämänkin yön jolloin teille tehtiin leikkaus. Se oli vaarallinen leikkaus ja olisi te kuolleet muutamia tunteja kuluu- ta elleen minä olisi saanut lääkäreitä suostunsa, että siirrä edeltäjänne, vanhus joka sitten kuoli kuumeeseen luoti niskassa. Te olitte kuten sanoin niin onneton etten tiedä toista aihneeni huonompa. Mutta jotin oli olemuksessaanne selittämätöntä mikä houkutteli minua hoitamaan teitä suurimmalla huolellisuudella. Löysin tämän suljetun kirjekuoren jota kannoin povellani salaa virkaatolim- jilta, kun kuulin teidän aina kysy- vän: "missä on se kirje jonka hän minulle antoi". Ei kukaan tiennyt et- tä se oli kenraalilla. Mutta jumala- ni, te kerran peloititte minun niin kun lakkaamatta puhuitte kenraali- ta, hevosesta ja Magdasta, juuri kun lääkärit olivat aamutarkastuksella. He vaihtoivat kysyvästi silmäyksää, mutta minä aloin puhua heille toi- sista sairaista ja tärkeistä asioista."

"Kenraali, kenraali... Magda..." hoki Wladimir hajanaisesti tavoitel- ten ajatuksia kokoon. Hoitajatar jatkoi: "Se oli hyvä teille nuori hoidokki- ni, että ratsu kuljetti kenraalilune sinne ja sitten molemmat putosivat he rotkoon, jos yksikään heistä tie- täisi, jos yksikään edes lähimästä aavistaisi, että te olette se mies joka lävisti miekalla urhean miehen mah- tavan rinnan, niin kohtaloonne olisi erilainen. Se on onni, että ratsu vei hänet rotkole... lisäksi hän se- kavasti. "Herra jumala mitä minä puhun...? Hänhän on saksalainen upseeri, päällikkö, minä saksalaiseen punaiseen ristiin kuuluva puhun näin... ole armollinen herrä talvaassa! Minä en voi muuten. Niin minä... ah, minä en lainkaan ymmärrä mikä minua valuaa... mutta minun miele- ni pyrkii nauramaan. Uu, uh! Sa- nokaa nuori hoidokkini eihän tässä ole mitään naurettavaa... eihän?"

Hän tuli tumman punaiseksi kas- voiltaan, repi kauluksen auki, hieroi kurkkuaan ja hätäisesti poistui. Sil- mämääräyksessä oli hän jälleen tel- tassa juoden vettä ja salaa kääntyen pois päin Wladimirista kostutti ot- saansa. Sitten hän tyyntyi, ottaen poveitaan suljetun kirjeen, jonka kuoreen oli kirjoitettu No. 56, Wla- dimir G. Shuranoff.

"Olen kirjoittanut nimenne näin yksinkertaisesti tälle kuorelle ja se jonka saitte kenraalilta on tämän si- sillä. Jos äkinäisen siirtymisen tai jonkun muun syyn tähden sattuisi tämä häviämään, niin löytäjä mittään aavistamatta palauttaa sen teille. Ei- kää tämä päällys kuorikaan aivan tyhjä ole, siellä ovat nyt ne rahat, joita olen palkastani säästänyt ja joita sukulaiset ovat lähettelleet. Hefi kun tulette kykeneväksi lähemmie me pakosalle.

Minä hylkään tämän helvetin... Oi herra jumala! Tuollaisia sanoja tulee suustani aivan tahtomatta. Mutta minä en voi sille mitään. Olen kestänyt jo kauvan... en jaksa enään."

Hän pysähtyi kun oli hetken kä- velyt edes-takas, läähättäen. Niin kaikki on valmiina, kun te vaan pa- raatte. Mutta... ah minua! Se kestää kauvan. Niin hirveän kau- van. Te ette edes liukukaan vielä. Koittakaa nyt nousta... otakaa muutama askel ja hän alkoi vetää sairasta ylös vuoteesta. Wladimir kankistui. Hän tunsi heikkoutensa... ja lisäksi aavisti jotain hirvelliä. Hoitajattaren kasvat olivat kalpeat, oneo ilme lepäsi niillä yhtä kammo- tavana kuin kuoleman suudelma. Silmät katsoivat häneen, mutta ne olivat niin hirveän aavemaiset ja ulkonevat. Wladimir vastusti häntä. Hän halusi rauhoittavasti perustaa häntä vasemmalla kädellään, mutta...? Mitä... olenko minäkin tulossa hulluksi niin kuin tuo tuossa?

Mutta minä en voi sille mitään. Olen kestänyt jo kauvan... en jaksa enään."

Hän pysähtyi kun oli hetken kä- velyt edes-takas, läähättäen. Niin kaikki on valmiina, kun te vaan pa- raatte. Mutta... ah minua! Se kestää kauvan. Niin hirveän kau- van. Te ette edes liukukaan vielä. Koittakaa nyt nousta... otakaa muutama askel ja hän alkoi vetää sairasta ylös vuoteesta. Wladimir kankistui. Hän tunsi heikkoutensa... ja lisäksi aavisti jotain hirvelliä. Hoitajattaren kasvat olivat kalpeat, oneo ilme lepäsi niillä yhtä kammo- tavana kuin kuoleman suudelma. Silmät katsoivat häneen, mutta ne olivat niin hirveän aavemaiset ja ulkonevat. Wladimir vastusti häntä. Hän halusi rauhoittavasti perustaa häntä vasemmalla kädellään, mutta...? Mitä... olenko minäkin tulossa hulluksi niin kuin tuo tuossa?

Hän oikealla kädellään tunnuste- lee vasenta... "Jaa... jaaa. Totta, totta se on! Seh'n on vain tynää, jota minä koittelen."

Tämä unohtuu kun kuuluu kumea laatumien. Hoitajatar makaa nyt tuolla leijun keskellä. Hän tahtoisi auttaa mutta ei yksikään jäsen liiku. Pitäisi luntaa apua ei voi. Kuluu heikkiä ja hoitajatar verkalleen alkaa liikkua. Toivon valoisa kipinä pil- kistää Wladimirin silmuun mutta ei löydä sijaa. Niin synkkää on siellä pohjalla. Hän pelkää ruveta ajatte- lemaan. Ja voimat palaa. Hoitaja- tar nousee, on raukea ja valtto. Istu- tuutuu ja kumartuu lähelle sairaan kasvoja.

"Tämä on jo kuinka mones kerta. Jos he kerran huomaavat joudun mi- nä sinne, josta teidät vapautettiin loku päivä sitten, kun minä pyysin ja rukoulin..."

"Vapautettiin, mistä?" "Oh, te ette siis tiedä ollenkaan. Saitte sitten ankaran kuumeen ja se vei muistinne. Minä olen valvo- nut teidän tähtenne. Olen pannut terveyteni alttiiksi että te enisstu- site tuumassanne... Niin minulla on jo sen ison kenraalin puku val- miina johon minä pukeudun ja teille oli helpompaa löytää puku kun laul- kaan. Nyt vaan älyä ja kestävyyttä, ja onnekasta melkeistä tilaisuutta... Te ette näy muistavani mitään."

Lisäksi hän katkerasti hymyillen. Pyyhkien pyyhelinalla vaatteiltaan. Tunnettekko minua? Me lupauduim- me pakenemaan vaan sitten teidät teljettiin hullujen luo, kun kuume leikkauksen jälkeen raivosi. Kuu- meisten hullujen luo... ajatella. Olin tulla hulluksi. Lääkärit väitti- vät ettei ole kyllin monta osastoa eri sairaita varten. Vaan sitten sain tämän telian teille. Näkkääs minä lahjojen järjestysosasto. Voi mikä minä olen se mikä olen eikä joku muu. Miksiä sydämessäni oli rak- kaudella tilaa tällaisessa paikassa. Te venäläinen, minä saksalainen ja aijomme yhdessä paeta. Sama on meillä tuska, sama toivo ja päämää- rä."

Wladimir kuunteli kaikkea tark- kaavaisena ja hyvin hitaasti ja se- kavina palasivat menneet tuskat ja kärsimykset. Niin katkeraksi kävi mieli, tuntuu ettei täällä voi olla mi- tään toimivisen varaa. Ja kuiten- kin he toivoivat kaikesta suurem- paa — — "vapautta".
Kuvaamaton tuska täytti nuoren potilaan sielun ja vasen silmä pu- dottti kaksi kuumaa kyyneltä. Hoita- jatar huomasi että oikean silmän päältä side kostui veren sekaistella visvalla... "Verikyyneleitä!"

"En ole koskaan kysynyt kuka on se Magda, jolle tuo kenraalin kirje on menevä. Te usein kuiskitte hän- nen nimeään ja toinen oli Marusja, muistaakseni..."
"Marusja, Marusja!" huusi Wla- dimir tavoitellen oikealla kädellään

turhaan. "Missä oli minun järkeni, missä tarmo ja päättäväsyytä."

Rinta koberi kun myrskyinen ulap- pa, heikkoa vaikutusta kuului rinnas- ta ja valkean siteen lävitse tiukkui toinen verinen visvakyynele. Hoita- jatar riensi pyyhkimään lausuen: "Rakastatte Marusjaa... yhden te- kevää. Minä kuitenkin rakastan teitä ja tahdon tulla kanssanne on- nelliseksi. Me rakennamme pienen sievän kodin hiljaisessa paikassa. Niin hiljaisessa, jossa ei muut kuin linnut ja kukat vaan näkevät meitä, ja Marusjan haahmo saa läheysty- meitä, kun syylysten istumme kuu- tamoiltana. Marusja! Marusja hän on joku suuri sielu sen olen oppi- nut teidän houfaihuistanne. Minä en vihaa, en hädähti häntä. Tahtoisi huoleht heittää hänelle kuin sisar- lle..."

Hän nojasi päänsä Wladimirin rinnalle, vaan muisti että alkauu joka oli viotuttunut oli vielä liian hel- lä kannataakseen hänen väsyneitä päätään. Hän ponnahhti pystyyn ja katsoi ranteessa olevaa kelloaan.

"Jaa nyt he tulevatkin tuossa tu- kiossa. Hän katsoi sairaan väsy- neeseen silmään ja olisi halunnut suudella sen sulkea meen.

Kuului askeleita ja keskustelua ja kaksi lääkäriä ja kaksi sairaan- hoitajaa astui sisään. Yhhoitajatar sanoi näille:

"Voitte poistua teltaan 18, siellä on heikko sairas. Teen itse täällä työt.

Tuokaa ensin kiireesti lämmintä vettä ja pumpullia."

Lääkäri alkoi selvittelemään lauk- kunsä sisältä ja toinen tutkiskeh morfiinipulloa. Poistoon äkinäisel- lä ulos hengähdyskellä nenästään vastenmelisen hujun, joka koberi maasta. Yhhoitajatar taitavasti au- ko i käsiotteet ja kirvelevällä tuskalla näki Wladimir toisesta kädestään ru- man araisen tyngän, jossa hopeai- nen ompelunanka vielä kiului.

"Laulen että on maidoton saada häntä suoraksi, sillä alkauu joka pirstoutui niin pahoin rustottuu ja hän laskee toisen olkapänsä toista alemmaksi."

"Ei epäilystäkään", vastasi toinen. Näennäisesti kuin kone, aukoi ja si- toki runneltuja ruumiin osia. Sitten taitavasti päästi hän siteet päätä silmäkuorman kohdalla oli ruma om- meltu arpi ja silmä oli pois, syvä ontto aukko peitetty ripsittömällä silmäluomella. Kaikki sydämiä vih- lova rauka nauru kun sairas ainoalla kädellään tunnusteli silmäkuoppaa ja tyrskähti hermostuneeseen itkuun. Nauru se repi korvia, repi järkeä ja sydämiä.

Heilutellen ilmassa verisiä ja vis- uusia hääreitä nousi hoitajatar pöy- dille ja alkoi laulaa: "Jumala sinua kuningasta" ja sitten nauraaan juoksi kentälle...

Kun Wladimir oli jotensakin terve kävi hän katsomassa ylitarkastaja- tarta hullujen osastossa. Hän oli järjetön eläin vaan. Ei tuntenut lain- kaan Wladimiria.

(Jatkoa)

NEW YORKIN SUOM. NAISTEN

OSUUSKOTI

JA PAKIKANVALITYS-TOIMISTO

241 Lenox Ave. & 122 St.

Telefooni: 813 Morning side

NAISTEN OSUUSKOTI, 2185—15th St., San Francisco. Telef. Market 3958.

NAISTEN OSUUSKOTI
2185—15th St.
SAN FRANCISCO, CAL.
Telefooni: Market 3958
SAN FRANCISCO